

Stärkt skydd av den akademiska friheten

Utbildningsminister Johan Pehrson
24 april 2025

Sverige ligger i framkant globalt

- Sverige i topp enligt Academic Freedom Index som tas fram av V-dem vid Göteborgs universitet
- Den akademiska friheten försämras runt om i världen, även i länder med generellt hög nivå av akademisk frihet
- Akademisk frihet är avgörande för kvalitet och en konkurrensfördel internationellt

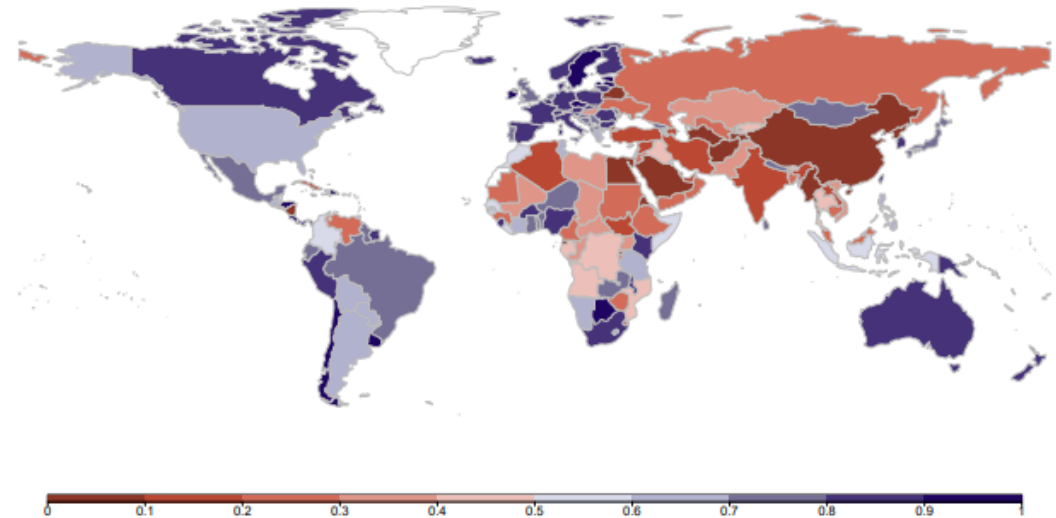

Figure 1: The State of Academic Freedom in 2024 (0–1, low to high)

Källa: Academic Freedom Index

Vad gör regeringen

- Översyn av vissa delar av etikprövningslagen
- Analys av konsekvenserna av universitets och högskolors administrativa uppgifter
- Utredning om ändamålsenligheten i dagens myndighetsformen för statliga universitet och högskolor

Den akademiska friheten utmanas

- Den akademiska friheten behöver aktivt främjas och värnas
- Erfarenheter av hot och trakasserier är vanliga på svenska lärosäten
- Forskare i Sverige uppger att de har känt sig tvungna att byta forskningsfokus

4 av 10

forskare i Sverige
har utsatts för
trakasserier, hot
och våld

Stärk forskares akademiska frihet

Situationen i omvärlden och i Sverige ökar behovet

Akademisk frihet stärker svensk högre utbildning och forskning

Behövs mer stöd och hjälp för den som utsätts för påtryckningar

Analys av det nuvarande regelverket

Utredaren ska:

- analysera och ta ställning till om nuvarande regelverk är ändamålsenligt för att skydda forskares och lärares individuella akademiska frihet.
- vid behov lämna förslag på ändringar i regelverket.

Stöd till forskare och lärare

Utredaren ska:

- ta ställning till om, och i så fall hur, stödet till forskare och lärare i frågor som gäller deras akademiska frihet kan stärkas.
- utreda förutsättningarna för att ge en befintlig myndighet i uppdrag att ge stöd till forskare och lärare i frågor som gäller deras akademiska frihet

Utredningen

- Till utredare utses professor i Anna-Sara Lind
- Utredningen ska redovisa sina förslag senast den 30 juni 2026

Stärkt skydd av den akademiska friheten

Utbildningsminister Johan Pehrson
24 april 2025

